

Vec C-481/23 [Sangas]ⁱ

Návrh na začatie prejudiciálneho konania

Dátum podania:

26. júl 2023

Vnútroštátny súd:

Audiencia Nacional

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

24. júl 2023

Dožiadaná strana:

JMTB

PRACOVNÝ DOKUMENT

ⁱ Názov tejto veci je fiktívny. Nezodpovedá skutočnému menu ani názvu žiadneho z účastníkov konania.

AUDIENCIA NACIONAL (Vrchný súd s celoštátnou pôsobnosťou, Španielsko)

SALA DE LO PENAL (Trestná komora)

[*omissis*]

[vnútroštátne procesné otázky]

NÁVRH NA ZAČATIE PREJUDICIÁLNEHO KONANIA PODANÝ NA SÚDNY DVOR EURÓPSKEJ ÚNIE

1. Súd, ktorý predkladá návrh na začatie prejudiciálneho konania:

[*omissis*] Trestná komora Audiencia Nacional (Vrchný súd s celoštátnou pôsobnosťou, Španielsko).

2. [*omissis*] [identifikácia vedľajších účastníkov konania]

3. Predmet sporu a skutkové okolnosti:

V rozsudku z 21. februára 2022 (ROJ: rozsudok Audiencia Nacional 677/2022 – ECLI:ES:AN:2022:677), ktorý bol spresnený uznesením z 3. marca 2022 [*omissis*], bol obvinený JMTB odsúdený okrem iného ako páchatel' TROCH DAŇOVÝCH TRESTNÝCH ČINOV a jedného trestného činu LEGALIZÁCIE PRÍJMU Z TRESTNEJ ČINNOSTI, na tieto tresty:

a) za každý z troch DAŇOVÝCH trestných činov: 2 roky odňatia slobody a pokutu vo výške 23 miliónov eur za zdaňovacie obdobie 2011, 135 miliónov eur za zdaňovacie obdobie 2012 a 140 miliónov eur za zdaňovacie obdobie 2013, so stratou možnosti získať štátne dotácie alebo pomoc a právo využívať daňové alebo sociálne výhody alebo stimuly počas obdobia troch rokov.

b) za trestný čin LEGALIZÁCIE PRÍJMU Z TRESTNEJ ČINNOSTI: 6 rokov odňatia slobody a POKUTU vo výške 54 miliónov eur.

Skutky, za ktoré bol tento obvinený odsúdený, v podstate spočívali v založení viacerých spoločností v Španielsku, do čela ktorých postavil nastrčené osoby, ktoré vystupovali ako zdanliví správcovia, s cieľom dosiahnuť daňové úniky pri platení dane z pridanej hodnoty (DPH) v Španielsku za roky 2011, 2012 a 2013 v súvislosti s predajom uhl'ovodíkov v Španielsku. Tento obvinený s cieľom zakryť pôvod spreneverených súm tiež riadil v Španielsku výbery finančných prostriedkov zo spoločností použitých na spáchanie daňového podvodu a nariadil prevody na iné spoločnosti v rámci schémy a na účty nachádzajúce sa v zahraničí.

Keď obvinený oznámil podanie kasačného opravného prostriedku proti tomuto rozsudku, bolo mu zamietnuté povolenie vycestovať do Rumunska, ale po tom, ako bol tento obvinený lokalizovaný na chorvátskych hraniciach smerom do Rumunska, bol vydaný príkaz na jeho zatknutie a vzatie do väzby na národnej a medzinárodnej úrovni a bol vydaný európsky a medzinárodný zatykač na jeho zatknutie a odovzdanie.

Odvolací súd Alba Iulia (Rumunsko) v oznámení zo 4. apríla 2023 zaslal kópiu trestného rozsudku č. 21/13.03.2023, ktorým sa odmieta vykonať európsky zatykač na tohto obvineného.

V odôvodnení rozsudku rumunského súdu, ktorým sa odmieta odovzdať obvineného, sa v prvom rade uvádza, že neexistuje žiadny z dôvodov pre povinné nevykonanie európskeho zatykača.

Ďalej sa v rozsudku pri analýze, či existuje niektorý z dôvodov pre nepovinné nevykonanie európskeho zatykača, uvádza, že vyžiadaná osoba predložila doklady preukazujúce nepretržitý a legálny pobyt na území Rumunska počas obdobia najmenej piatich rokov ako aj to, že vyžiadaná osoba uviedla, že si neželá byť odovzdaná španielskym súdnym orgánom, čo by znamenalo odmietnutie výkonu trestu v členskom štáte, ktorý vydal európsky zatykač, a preto sa domnieva, že existuje dôvod na odmietnutie odovzdania.

Na druhej strane rumunský súd konštatuje, že trestné činy, za ktoré bola vyžiadaná osoba odsúdená na prvom stupni súdnym orgánom vydávajúcim európsky zatykač, sú vo vnútroštátnom práve stanovené ako trestný čin daňového podvodu a trestný čin legalizácie príjmu z trestnej činnosti, a že trestná sadzba za tieto dva trestné činy je trest odňatia slobody od 3 do 10 rokov, a preto, ak by skutky patrili do právomoci rumunských súdnych orgánov, premlčacia lehota trestnej zodpovednosti by bola 10 rokov odo dňa posledného konania/činu. Tento rumunský súd konštatuje, že tri trestné činy daňového podvodu, za ktoré bola vyžiadaná osoba odsúdená, boli spáchané v príslušných zdaňovacích obdobiach 2011, 2012 a 2013, takže premlčacia lehota začína plynúť najneskôr 31. decembra 2013.

Napriek vyššie uvedenému konštatovaniu, že premlčacia lehota začína plynúť 31. decembra 2013 a že premlčacia doba je 10 rokov, však uvádza nasledovne: *V prípade, že by plynutie premlčacej doby trestnej zodpovednosti nebolo prerušené alebo zastavené, táto premlčacia doba by uplynula 30.12.2021 (sic.),* a že od spáchania skutku neexistuje dôvod, ktorý by umožnil prerušiť plynutie premlčacej doby trestnej zodpovednosti, hoci táto Sección de la Audiencia Nacional (sekcia Vrchného súdu) výslovne informovala rumunské orgány, že nedošlo k zastaveniu konania, pričom sa konalo ústne pojednávanie a proti odsudzujúcemu rozsudku bolo podané odvolanie.

Rumunský súd sa teda domnieva, že existujú dva dôvody pre nepovinné nevykonanie európskeho zatykača, a preto odmieta vykonať európsky zatykač vydaný na meno vyžiadanej osoby JMTB:

- vyžiadaná osoba má trvalý pobyt v Rumunsku.
- trestné činy sa považujú za premlčané, ak by spadali do právomoci rumunských súdnych orgánov.

4 Príslušné ustanovenia:

Článok 4 rámcového rozhodnutia Rady z 13. júna 2002 o európskom zatykači a postupoch odovzdávania osôb medzi členskými štátmi (2002/584/SVV) medzi dôvodmi pre nepovinné nevykonanie európskeho zatykača uvádza:

- vo svojom bode 4): *ak trestné stíhanie alebo trest vyžiadanej osoby sú premlčané podľa práva vykonávajúceho členského štátu a príslušné činy spadajú do právomoci členského štátu podľa jeho vlastného trestného práva.*
 - vo svojom bode 6): *ak európsky zatykač bol vydaný pre účely výkonu trestu alebo ochranného opatrenia, ak sa požadovaná osoba zdržiava alebo je štátnym občanom alebo má trvalý pobyt vo vykonávajúcom členskom štáte a tento štát sa zaviazal, že vykoná rozsudok alebo ochranné opatrenie v súlade so svojimi vnútroštátnymi právnymi predpismi.*
- a) Podľa článku 4 bodu 4 možno odovzdanie odmietnuť len vtedy, ak má štát vykonávajúci európsky zatykač podľa svojho vnútroštátneho práva právomoc stíhať činy, pre ktoré bol európsky zatykač vydaný, a teda môže uplatniť svoje vnútroštátne právo s cieľom určiť, či uplynula premlčacia lehota pre trestné stíhanie alebo trest stanovená v jeho práve.

Naproti tomu, ak súdy vykonávajúceho štátu nemajú právomoc rozhodovať o činoch, pre ktoré bol vydaný európsky zatykač, nemôžu rozhodovať o premlčaní trestu alebo trestného stíhania uplatnením svojho práva, ale musia sa riadiť právnou úpravou štátu, v ktorom sa vedie trestné konanie.

- b) Na druhej strane článok 4 bod 6 umožňuje odmietnuť odovzdanie za splnenia troch podmienok:
- ak európsky zatykač bol vydaný na účely výkonu trestu alebo ochranného opatrenia.
 - ak sa požadovaná osoba zdržiava alebo je štátnym občanom alebo má trvalý pobyt vo vykonávajúcom členskom štáte.
 - a ak sa vykonávajúci členský štát zaviazal, že vykoná rozsudok alebo ochranné opatrenie v súlade so svojimi vnútroštátnymi právnymi predpismi.

5 Dôvody, ktoré vedú tento súd k pochybnostiam o výklade alebo platnosti práva Únie:

Vzhľadom na rozhodnutie rumunského súdu sa zdá, že zásady tohto rámcového rozhodnutia, ktoré musia dodržiavať všetky členské štáty Európskej únie, nie sú dodržané.

- a) V prvom rade rozhodnutím rumunského súdu sa odmieta odovzdanie obvineného JMTB z dôvodu, že trestné činy sú podľa rumunského práva premlčané.

Toto rozhodnutie však vychádza z uplatnenia pravidiel premlčania trestných činov podľa rumunského práva napriek tomu, že všetky stíhané skutky boli spáchané v Španielsku a predstavujú daňové podvody, ktoré poškodzujú hospodárske záujmy Španielska, čo znamená, že rumunské súdy by v žiadnom prípade nemali právomoc ich stíhať.

- b) Odmietnutie odovzdania z dôvodu, že vyžiadaná osoba má trvalý pobyt v Rumunsku, nespĺňa teda požiadavky stanovené v rámcovom rozhodnutí na uplatnenie tohto nepovinného dôvodu na odmietnutie odovzdania.

Prvá z vyššie uvedených podmienok nie je v prejednáwanej veci splnená, keďže trestné stíhanie skutkov stále prebieha, hoci voči vyžiadanej osobe bol vynesený odcudzujúci rozsudok na prvom stupni.

A hoci sa vyžiadaná osoba považuje za osobu s trvalým pobytom v Rumunsku napriek tomu, že v priebehu konania jej bolo povolené vycestovať do Rumunska len na krátky čas, odmietnutie odovzdania nie je sprevádzané záväzkom rumunských orgánov vykonať v Rumunsku trest, ktorý môže byť vyžiadanej osobe s konečnou platnosťou uložený, čo v prípade zachovania tohto kritéria vytvára priestor beztrestnosti za tieto skutky.

Ako vyplýva z rozsudku Súdneho dvora EÚ z 31. januára 2023 (Roj: PTJUE 21/2023 – ECLI:EU:C:2023:57), z jeho bodov 75 a 76, *keby sa pripustilo, že každý členský štát môže k uvedeným dôvodom pridať ďalšie dôvody umožňujúce vykonávajúcemu súdnemu orgánu nevyhovieť európskemu zatykaču, mohlo by to jednak narušiť jednotné uplatňovanie rámcového rozhodnutia 2002/584 tým, že jeho uplatňovanie by podliehalo normám vnútroštátneho práva, a jednak zbaviť povinnosť vykonať európsky zatykač upravenú v článku 1 ods. 2 uvedeného rámcového rozhodnutia účinnosti tým, že v praxi by každý členský štát mohol voľne určiť rozsah tejto povinnosti pre svoje vykonávajúce súdne orgány. Takýto výklad by bránil riadnemu fungovaniu zjednodušeného a efektívneho systému odovzdávania osôb odsúdených za porušenie alebo podozrivých z porušenia trestného zákona, ktorý bol zavedený uvedeným rámcovým rozhodnutím, a teda by bol v rozpore s cieľom sledovaným týmto rámcovým rozhodnutím, ktorý bol pripomenutý v bode 67 tohto rozsudku.*

Odôvodnenie návrhu na začatie prejudiciálneho konania:

Tento návrh na začatie prejudiciálneho konania je potrebné podať vzhľadom na to, že európsky zatykač vydaný týmto súdom sa stal neúčinným vo vzťahu k Rumunsku, kde sa utečenec ukrýva, a určite aj vo vzťahu k ostatným členom Európskej únie. V tomto zmysle sa v komentovanom rozhodnutí rumunského súdu uvádza: „*rumunský súdny orgán vykonávajúci európsky zatykač požiada národný útvar SIRENE, aby vykonal potrebné kroky na doplnenie označenia do žiadosti SIS podanej iným členským štátom na základe európskeho zatykača, ktorého vykonanie príslušný súdny orgán odmietol*“.

Rozsudok Súdneho dvora Európskej únie (veľká komora) z 31. januára 2023 (ECLI:EU:C:2023:57) v bode 140 uvádza, že nijaké ustanovenie rámcového rozhodnutia 2002/584 nevyklučuje vydanie *viacerých po sebe nasledujúcich európskych zatykačov na určitú osobu, a to ani v prípade, ak bolo vykonanie prvého európskeho zatykača na túto osobu odmietnuté*.

Ten istý rozsudok však vo svojom bode 141 tiež uvádza, že vydanie nového zatykača sa môže ukázať ako nevyhnutné, *najmä po tom, ako boli vylúčené skutočnosti, ktoré bránili vykonaniu predchádzajúceho európskeho zatykača, alebo ak odmietnutie vykonania tohto európskeho zatykača nebolo v súlade s právom Únie*.

Je preto potrebné, aby Súdny dvor Európskej únie rozhodol o tom, či je alebo nie je rozhodnutie rumunského súdu v súlade s právom Únie, aby bolo možné prinajmenšom vydať nový európsky zatykač na obvineného, ktorý by bol účinný na území, kde sa ukrýva, aby dosiahol svoju beztrestnosť.

6. Vykonané úkony:

[*omissis*]

[procesné úkony; pripomienky účastníkov konania k návrhu na začatie prejudiciálneho konania; Abogado del Estado (štátny zástupca) a prokurátor podporujú návrh na začatie prejudiciálneho konania; obvinený, JMTB, proti tomuto návrhu namieta]

7. Prejudiciálne otázky:

V súlade s článkom 19 ods. 3 písm. b) Zmluvy o Európskej únii a článkom 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie je potrebné, aby Súdny dvor Európskej únie rozhodol o týchto prejudiciálnych otázkach:

1. Keďže článok 4 rámcového rozhodnutia Rady z 13. júna 2002 o európskom zatykači a postupoch odovzdávania osôb medzi členskými štátmi (2002/584/SVV) medzi dôvodmi pre nepovinné nevykonanie európskeho zatykača vo svojom bode 6 uvádza, že ak európsky zatykač bol vydaný pre účely výkonu trestu alebo ochranného opatrenia, ak sa požadovaná osoba zdržiava alebo je štátnym

občanom alebo má trvalý pobyt vo vykonávajúcim členskom štáte a tento štát sa zaviazá, že vykoná rozsudok alebo ochranné opatrenie v súlade so svojimi vnútroštátnymi právnymi predpismi:

a) **Je prípustné rozšíriť uplatnenie tohto dôvodu pre nepovinné odmietnutie odovzdania na prípady, v ktorých ešte nebolo vydané konečné rozhodnutie proti vyžiadanej osobe?**

b) **Ak sa táto možnosť prijme, možno odmietnuť odovzdanie z dôvodu, že vyžiadaná osoba sa považuje za osobu s trvalým pobytom vo vykonávajúcim členskom štáte bez toho, aby sa vykonávajúcí členský štát zaviazal, že vykoná rozsudok alebo ochranné opatrenie v súlade so svojimi vnútroštátnymi právnymi predpismi?**

2. Keďže článok 4 rámcového rozhodnutia Rady z 13. júna 2002 o európskom zatykači a postupoch odovzdávania osôb medzi členskými štátmi (2002/584/SVV) medzi dôvodmi pre nepovinné nevykonanie európskeho zatykača vo svojom bode 4 uvádza, že ak trestné stíhanie alebo trest vyžiadanej osoby sú premlčané podľa práva vykonávajúceho členského štátu a príslušné činy spadajú do právomoci členského štátu podľa jeho vlastného trestného práva, **možno rozšíriť tento dôvod pre nepovinné nevykonanie európskeho zatykača na prípady, v ktorých sa trestné stíhanie alebo trest považujú za premlčané podľa práva vykonávajúceho členského štátu, hoci sudy tohto štátu nemali právomoc rozhodovať o týchto činoch?**

[omissis]

[podpisy sudcov]